

אורחות צדיקים, מסלת ישרים.

סימן אלף שט

תשאף לפי יכולתך

שאלה: אני שואף להגיע למעלותיו של כת"ר שליט"א בעיון. איך אגיע לזה?

תשובה: תשאף להגיע למה שאתה יכול להגיע. אולי אתה יכול לעיין יותר טוב ממני? למה תגביל את עצמך? תשתדל כפי יכולתך וזהו.

סימן אלף שי

ספרים לסטודנט בין גויים

שאלה: אני לומד באוניברסיטה בחו"ל בין גוים, ורציתי לדעת איזה ספר מומלץ שאלמד בזמנים המצומצמים שיש לי?

תשובה: חובות הלבבות (שער הבחינה ושער הבטחון), הרמב"ם הלכות דעות והלכות תלמוד תורה והלכות תשובה,

סימן אלף שיא

ספרים על חכמת הכוכבים והמזלות

שאלה: במסגרת לימודי הבקאות בשיבה, נתקלתי מספר פעמים בגמרא ורש"י המתארים כל מיני מהלכים במערכת הכוכבים והמזלות, וקשה עלי מאוד להבין כוונתם. האם יש ספר המבאר דברי חז"ל בתחום הכוכבים והמזלות בלשון בני ימינו, על פי הידוע כיום בקרב חכמי המדע?

תשובה: יש ספר צבא השמים (כמדומני) לאסטרונום החרדי פרופ' נסים וידאל - אולי יוכל לעזור לך. ויש עוד כמה ספרים חדשים שכתבו ביאור על הלכות קידוש החדש להרמב"ם, ומסתמא בכלל מאתם מנה.

יחס לספרים מסוימים

סימן אלף שיב

"ספרא דחנוך"

שאלה: בווהר הקדוש מוזכר מספר פעמים ספר שנקרא "ספרא דחנוך", דור שביעי מאדם, שנאמר עליו "ואיננו כי לקח אותו אלקים", והוא כתב ספר לאחר לקיחתו השמימה, וסיפר בו כל מיני

מראות שראה וסודות שגילה וכו'. וידוע שהנצרות בתחילת דרכה אימצה לעצמה את הספר הזה, ולכן היהודים הפסיקו להשתמש בו. הספר נמצא בשפה כושית ותורגם על ידי אברהם כהנא. האם מותר לקראו?

תשובה: צריך לבדוק אם הדברים

המובאים בזהר אכן נמצאים בספר הנ"ל, ואם לא חלו בו עוד זיופים מהנוצרים, ואז אפשר להחליט.

סימן אלף שיג

ספר 'יוסיפון'

שאלה: האם מותר לקרוא בספר 'יוסיפון'?

תשובה: מותר. אין שום בעיה. רש"י בתנ"ך (במלכים ב' (כ' י"ג) וישעיה (כ"א ד', ל"ט ב') וזכריה (ט' י"ד) ובדניאל כמה פעמים) ועוד ראשונים, מזכירים אותו.

סימן אלף שיד

'ספרים חיצוניים'

שאלה: ישנו ספר הנקרא "ספרים חיצוניים" (בהוצאת אברהם כהנא). הוא כולל כמה וכמה חיבורים שלכאורה אפשר ללמוד מהם כמה דברים בתורה?

תשובה: אם אין שם דברי מינות, מותר לקרוא וללמוד משם. ביניהם יש ספר "חכמת שלמה" או "חכמתא דשלמה רבתי" שהזכירו הרמב"ן בהקדמתו לתורה. כן ספרי "מכבים" א-ב כשרים הם.

סימן אלף שטו

עוד בענין הנ"ל

שאלה: באלו "ספרים חיצוניים" אסור לקרוא, ומה דין ספר היובלים? תשובה: כל ספר שיש בו ספק כפירה או

פגיעה בדברי חז"ל, יש לימנע ממנו. ספרים עתיקים כגון ספר היובלים וכדומה אין בהם כפירה (לכאורה).

סימן אלף שטז

'מלחמות היהודים' ו'ספר החשמונאים' שאלה: האם הספרים "מלחמות היהודים" או "ספר החשמונאים", הם בגדר ספרים חיצוניים, שאסור לקרוא בהם, או שאפשר לסמוך על מה שכתוב שם?

תשובה: אפשר לקרוא בהם ולסמוך עליהם, בכל מקום שאינם נוגדים בדברי חז"ל.

סימן אלף שיז

'בן סירא'

שאלה: האם מותר לקרוא בספר "בן סירא"?

תשובה: מותר לקרות בו. כל הדברים המוזרים שהביאו ממנו במסכת סנהדרין (ק' ע"ב), אינם מופיעים בבן-סירא שלפנינו. לכן הגיעו האחרונים למסקנא שיש שנים בן-סירא.

סימן אלף שיה

הברית החדשה והקוראן

שאלה: האם מותר לקרוא את ספר הברית החדשה והקוראן?

תשובה: הברית החדשה אסור לקרוא,

והוא בכלל לא תתורו וגו' כי הם עובדי
עבודה זרה. הקוראן מותר.

סימן אלף שיט

'קדמוניות היהודים' ו'בן סירא'

שאלה: האם יש בספר "קדמוניות
היהודים" ובספר בן סירא משום ספרים
חיצוניים?

תשובה: אסור לאבד בהם זמן, רק
בשעות הפנאי כד חליש ליבא מגירסא. יש
שנים בן סירא, יש בן סירא שרובו הבלים
(מובא בגמרא סנהדרין דף ק' ע"ב) ויש בן
סירא המלא מוסר ויראת שמים.

סימן אלף שכ

הסתמכות על 'קדמוניות היהודים'

שאלה: בספר "קדמוניות היהודים" יש
לפעמים סתירה ממדרשים. האם אפשר
להשוותו למדרשים בתור מקור מוסמך?
תשובה: אין חייבים לקבל דבריו, כמה
פעמים נשתבשו דבריו בהעתקות.

סימן אלף שכא

ספר 'עמנואל'

שאלה: האם מותר ללמוד בספר
"עמנואל" על משלי? אמנם מרן החיד"א
כתב ב"שם הגדולים" (ח"ב עמ' 22)
"במשלי יקרא פירוש עמנואל", אך מרן

השלחן ערוך בסי' ש"ז כתב "ספרי חשק
כגון עמנואל אסור לקרותו"?

תשובה: יש שני עמנואל, השירים שלו
פסולים. פירושו על משלי - אין בו בעיה.
[ועיין בשו"ת בית נאמן ח"א חאו"ח סי'
ל"ה].

סימן אלף שכב

'מורה נבוכים'

שאלה: שמעתי שהיו מתנגדים לספר
"מורה נבוכים", ורציתי לדעת מה דעת
כת"ר שליט"א על כך?

תשובה: הספר קדוש ומקודש, וכל
המדבר עליו גנאי בימינו אין לו חלק
לעוה"ב.

סימן אלף שכג

לימוד ב'מורה נבוכים'

שאלה: האם כדאי ללמוד בספר "מורה
נבוכים" לנשר הגדול הרמב"ם ז"ל?
שמענו שיש מפקפקים בזה, וסבורים
שעדיף לעבוד את ה' באמונה פשוטה
ותמימה.

תשובה: אין ראוי להמון הפשוט ללמוד
מורה נבוכים מכמה סיבות. ועיין מה
שכתבתי בספרי מגדולי ישראל ח"א (עמ'
ע"ד). מוטב ללמוד חובות הלבבות (גם
שער היחוד!) ושמנה פרקים להרמב"ם
וספר הכוזרי והעיקרים, ודי בזה.

סימן אלף שכד

פירושים על הכוזרי והרמב"ם

שאלה: האם מותר ללמוד פירושים שנכתבו בדורנו על הכוזרי והרמב"ם וכדומה?

תשובה: פירושים מתלמידי חכמים וצדיקים מותר ללמוד. מדוקטורים אינני יודע.

סימן אלף שכה

'חמדת ימים'

שאלה: בענין מחבר ספר "חמדת ימים", ראיתי דעת היעב"ץ ע"ה שהובאה בכמה ספרים כי מחברו הוא נתן העזתי שר"י, וכן דעת הגר"י פתיה ע"ה בספרו "מנחת יהודה". אמנם מדברי הגר"י פתיה משמע שהוא השתמש בספר זה, וגם הגר"ח פלאגי ב"כף החיים" כתב להמליץ על ספר זה ודחה דברי היעב"ץ. וראיתי בספר "תעלומת ספר" לאברהם יערי (הוצאת מוסד הרב קוק - תשי"ד) שכתב להוכיח כי מחברו הוא רבי בנימין הלוי מצפת תלמידו של ר' חייא הרופא שהיה תלמידו של מהרח"ו זי"ע. רציתי לדעת מה דעת כת"ר שליט"א בענין זה, וגם האם ניתן לסמוך על הספר "תעלומת ספר"?

תשובה: יש הרבה פירוכות להשערת בעל "תעלומת ספר", וכבר השיב עליו מומחה בנושאים האלה. בין כך ובין כך מותר ללמוד בספר, ולמדו בו גדולי עולם. השבתאים כבר ירדו מזמן מעל במת

ההיסטוריא, ונשארה רק התורה והאמונה הטהורה. [ועיין בזה באורך בספרי ה' נסי ח"ב חלק השו"ת סי' נ"א].

סימן אלף שכד

ספר "מאור עינים"

שאלה: האם מותר ללמוד בספר "מאור עינים" לרבי עזריה מן האדומים (עיין במחזיק ברכה סימן ש"ז)?

תשובה: מותר ללמוד (ומרן לא הספיק לחתום על החרם). ואמרו בשם הגאון יעב"ץ "לא תתעב אדומי כי אחיך הוא". גם הרש"ש (בפסחים דף ע"ד ע"א וכתובות דף ז' ע"ב) והתפארת ישראל (יומא פ"ג אות נ"ח) והתוי"ט והכנה"ג ועוד כמה גדולים הזכירו אותו. וראה בספר מבחר כתבי הרב מתתיה שטראשון ז"ל (עמוד קעא). וע"ע בספר הברית ח"א (מאמר יו"ד פ"א) וז"ל: וכבר האריך בזה בעל מאור עינים בתבונה ודעת ישרה (ע"ש דף נ"ה ע"ב). ע"ש.

סימן אלף שכד

תפלות מ'חמדת ימים'

שאלה: האם בפתיחת ההיכל של החגים אפשר להתפלל את התפלות שתיקן בעל "חמדת ימים"?

תשובה: אפשר להתפלל בלי שום פקפוק, והרב חיד"א היה אומר אותם (עיין מורה באצבע סי' קצ"א). ראה ספר

"תעלומת ספר" מאת אברהם יערי
[ובספרי ה' נסי הנ"ל].

סימן אלף שכח

'תניא'

שאלה: האם כדאי לקבוע לימוד בספר
"תניא"?

תשובה: טוב לקבוע לא יותר מחצי שעה
ביום. אני למדתי אותו שלש פעמים.

סימן אלף שכח

ליקוטי מוהר"ן

שאלה: באחת מהדרשות אמר כת"ר
שליט"א שעדיף לא ללמוד בספר "ליקוטי
מוהר"ן" עד אחרי החתונה, ורציתי לדעת
מה הסיבה?

תשובה: כי הרבה השתגעו מזה, וביחוד
המתבודדים בהרים ובגבעות בחצות
הלילה וצועקים נ נח נחמ נחמן וכו'
ובאים לידי סכנת נפשות. אפשר ללמוד
ספר המדות, השתפכות הנפש ועוד, רק
שלא תתרחק הרבה ולא תשומם (כמ"ש
הרמב"ם בהלכות דעות).

סימן אלף של

שו"ת "בשמים ראש"

שאלה: האם שו"ת "בשמים ראש" נאמן
ומותר ללמוד בו, הרי יש בו תשובות שהם
זיוף?

תשובה: הוא לא נאמן בכלל, אבל מלא

דברי תורה. יש להתייחס לעצם הדברים
ולא למי שאמרם. [עיין בשו"ת בית נאמן
ח"ב עניינים שונים סי' ב'].
הוא

סימן אלף שלא

ספר "הצוואה"

שאלה: האם ספר "הצוואה" שפרסם
הרי"ל מימון בקובץ סיני (טבת תשט"ו)
וייחסו להרמב"ם, באמת הרמב"ם כתבו?
תשובה: ספר הצוואה יש להאמין שהוא
להרמב"ם. "הצוואה" ידועה ומפורסמת,
ויש ויכוח גדול אם כתבה הרמב"ם (ואני
חושב שכן). [ועיין בקונטרס "כסא
המלך" מה שכתבתי בזה].

סימן אלף שלב

"מסכת שיכורים"

שאלה: אודות "מסכת שיכורים" שערכה
ר' קלונימוס בן קלונימוס, אשר יצאו עליה
עוררין, וביניהם הרב דבר שמואל אבוהב
ובספר חמדת ימים. האם בימינו עדיף
שיקראו במסכת זו, מאשר יתהוללו ויחוגו
וינועו כשכורים בדברים אחרים?

תשובה: הסבא החסיד ר' רפאל מאוזן
זצ"ל היה מביא לי "מסכת שכורים" מדי
שנה בגיל 7-8 בהשאלה לעיין בה, ולא
פסיק חוכא מפומיה.

סימן אלף שלג

ספר 'אוצר ישראל'

שאלה: האם מותר ללמוד בספר "אוצר

ישראל", כיון שראיתי בשו"ת יביע אומר
(ח"ח חאה"ע סימן י"א) שכתב שיש בו
קצת דברי מינות?

תשובה: אין בו מינות ממש, אלא
לפעמים מביא דברי המינים ומתווכח
אתם. והגאון הרידב"ז וכן הרב קוק זצ"ל
היו מתכתבים אתו וכותבים לו בכבוד
גדול. וגם הרב יביע אומר מזכירו
לפעמים, והרב יוסף משאש מזכירו תמיד
בספריו.

סימן אלף שלד

ספרי שד"ל

שאלה: האם מותר ללמוד בספרי שד"ל?

תשובה: צריך זהירות רבה. מצד אחד
הוא דייקן מאד (גם הגאון ר' יוסף חיים
ז"ל מזכירו בפתיחה לספרו עוד יוסף חי
דורשים, בשם החכם שד"ל), ומצד שני
מגיה בתנ"ך כרצונו (ואפי על תבל יתם,
ברום כבוד ה' ממקומו, ועוד) וכופר
בקבלת חז"ל בדין מעשר עני (ואומר שזה
לא מן התורה), ומתגלח בתער ע"פ איזה
פירוש קראי, ועוד. אור וחשך משמשים
אצלו בערבוביא. היה בידי ספרו פניני
שד"ל (מכתבים) לשבוע ימים, והחזרתיו
מיד. ולכן יש ליזהר מאד בדעותיו
ודמיונותיו. ולבך תשית לדעת חז"ל
האמתיים שדבריהם דברי אלהים חיים,
ואם לא יובנו היום - יובנו למחר, כפי
שקרה כמה פעמים.

סימן אלף שלה

גמרות שטיינזלץ

שאלה: האם אפשר ללמוד בגמרות
שבהוצאת שטיינזלץ?

תשובה: מצוה ללמוד, ואין בזה כלום.
בזמנו כשפורסם מאמר נגד הרב עדין
שטיינזלץ (נר"ו) ביתד נאמן (בערב תשעה
באב, שנחרב בו בית המקדש מפני שנאת
חנם), והחתימו כמה רבנים נגדו, לא רצה
מרן הגר"ע יוסף (שליט"א) להצטרף
לחתימותיהם, כי הוא איש ירא שמים
ותלמיד חכם ומזכה את הרבים, ורדפו
אותו עד חרמה מפני היותו חבדני"ק. וכל
העלילות שהעלילו עליו בשקר יסודן.
ואכמ"ל. וידוע על אלפי בעלי-תשובה
שנעזרו בש"ס שטיינזלץ. וגם לחכמים
שאינם צריכים לעיין בו, לפעמים צריכים
לראות בו דבר מסוים, כגון החיים בזמן
התלמוד וכיוצא. וגם ספרי אברהם קורמן
נפסלו שלא כדין. ועליהם נאמר כל הפוסל
וכו'. והשי"ת ירחם על עמו ונחלתו.
אכ"ר.

סימן אלף שלז

גמרות מבוארות

שאלה: האם כדי לקנות בקיאות בש"ס,
כדאי ללמוד מתוך הגמרות המבוארות
(כגון: שוטנשטיין או שטיינזלץ וכו')?
תשובה: כדאי.

סימן אלף שלו

"תוספתא בפשוטה"

שאלה: מה דעת כת"ר שליט"א על שימוש בספר "תוספתא בפשוטה"? ניכר לכל מעיין בספר שהמחבר היה גאון אדיר, אך יש המסתייגים משימוש בו מאחר שהוא לימד במוסד קונסרבטיבי? תשובה: יש לקבל את גוף הדברים ולבדוק אותם, ולא מצד האומר. אני יודע שהרב זוין זצ"ל מזכירו ושוחח אתו. כששאלו את המחבר למה מלמד במוסד הנ"ל, אמר: אני מעניק ידע ליהודים ואולי המאור שבה יחזירם למוטב.

סימן אלף שלח

הראי"ה קוק וספריו

שאלה: מה דעתו של כת"ר שליט"א ביחס לרבי אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל ולספריו, הן לספרי האמונה והן לספרי ההלכה (בדגש על ספרי האמונה)?

תשובה: הוא צדיק גמור. בענין ספרי האמונה - צריך ללמוד עם תלמיד חכם מבין. כמו שאין ללמוד "מורה נבוכים" בלי מורה. וכל המדבר עליו סרה עתיד ליתן את הדין. דיינו שהחזון איש כותב לו "מרן" [וראה צילום מכתבו בסוף שו"ת בית נאמן ח"א], והגריי"ח זוננפלד אמר: "הרב קוק צדיק גמור, אלא שדרכינו שונות". וחסיד אחד כתב אלי שהרב קוק נפגש עם האדמו"ר מגור ושוחח אתו רבות, ואמר עליו "הרב קוק בקי בארבעה

טורים וש"ע בעל פה".

סימן אלף שלט

הרב קורמן וספריו

שאלה: האם מותר לקרוא בספריו של הרב אברהם קורמן ז"ל (שמעתי שיש רבנים שיצאו נגדו ונגד הקריאה בספריו)? תשובה: הרב אברהם קורמן צדיק גמור. וכל ספריו על הבריאה והמבול ומיהו יהודי וכו' מחזקים את האמונה, רק מישהו שקינא בו הוציא עליו שם רע.

סימן אלף שמ

הרי"ל מימון וספריו

שאלה: כיצד צריכה להיות התייחסותנו לרי"ל מימון (פישמן) וספריו? תשובה: הוא צדיק וירא שמים. והגר"ע יוסף (שליט"א) מזכירו בספריו.

סימן אלף שמא

הגר"י קאפח זצ"ל וספריו

שאלה: כיצד צריכה להיות התייחסותנו לגר"י קאפח זצ"ל וספריו, במדה והוא נמנה על שבט הדרדעים הכופרים בספר הזהר?

תשובה: אפשר ללמוד בספריו. עיין בשו"ת ריב"ד ובהסכמות הרבנים שם. וידוע שגם האדמו"ר מליבאוויטש והגר"מ אליהו זצ"ל התייחסו אליו בידירות ובכבוד גדול.

סימן אלף שמב

ספרי מוהרא"ש

שאלה: מה דעת כת"ר שליט"א על ספרי ברסלב של מוהרא"ש (שליט"א)?

תשובה: כולם כשרים.

סימן אלף שמה

הספר 'גליה'

שאלה: שמעתי שלפני כמה שנים יצא כת"ר שליט"א נגד הספר 'גליה' (מסרים מאוטיסטים), ורצינו להבין האם הרב פוסל באופן עקרוני את כל המושג הנקרא "מסרים מאוטיסטים", או שיש בעיה נקודתית בספר הנ"ל?

תשובה: לא יצאתי נגד הספר גליה, רק נגד אנשים שמספרים חדשות נפלאות מהאוטיסטים, ובשלשה מקרים שבחנתי מצאתי שהכל שקר וכזב. וכן שמעתי שהגר"ע יוסף (שליט"א) דחה את הספר "גליה" בשתי ידיים (אע"פ שנראה לכאורה אמין מאוד).

סימן אלף שמו

ספר 'סגולות ישראל'

שאלה: מדי קוראי בספר "סגולות ישראל", מצאתי הרבה דברים תמוהים (מצורף צילום של כמה מהדברים). האם אפשר לסמוך עליו?

תשובה: אל תאמין בו ובסגולותיו, כי הוא מעתיק מספר חמדת צבי שהמחבר חשוד מכת ש"צ שר"י. מצד הדין אולי יש

סימן אלף שמג

שו"ת 'אור לציון' ח"ב

שאלה: מה דעת כת"ר שליט"א על הספר שו"ת "אור לציון" ח"ב (יש הטוענים שנערך ע"י תלמידים ולא ע"י הגר"צ זצ"ל עצמו, ומוכיחים זאת מכך שיש כמה תמיהות עליו)?

תשובה: אינני בקי בספר הנ"ל. אבל מסתבר שהתשובות עצמן מהגר"צ, ואם יש תמיהה וצריך עיון - מה בכך. וכי יש ספר בעולם נקי מתמיהות?

סימן אלף שדמ

ספר 'תורת המלך'

שאלה: ראיתי שכת"ר שליט"א חתם על מכתב תמיכה במחברי הספר "תורת המלך". האם אומר הדבר שכת"ר מסכים עם מסקנות הספר, בפרט שמותר להרוג את ילדי הפלסטינים כי יש חשש שיהיו אויבי ישראל כשיגדלו?

תשובה: לא ראיתי את הספר, ובודאי שאיני מסכים עם המשפט הנ"ל. רק המחברים הם תלמידי חכמים, וצריך לזהר בכבודם ולא להעמיד אותם לדין

ד"ר פ. ברג, מה צריך לעשות אתם? ומה
הדין בספרי קדש שלא שינה בהם כלום
אלא רק הדפיסם?

תשובה: יש להוריד את הדפים
הראשונים שבהם מוזכר שמו ושם
המוסדות שלו, והשאר כשר. והוא הדין
לספר הזוהר עם פירוש הסולם
שבהוצאתו, שכפי הנשמע אין בו שינוי
מהמקור. וכיו"ב כתב בשו"ת יחו"ד (ח"ג
סימן ע"ט) לענין חומשים בהוצאת
המסיון, שגדולי עולם התירו ללמוד בהם
בשעת הדחק אם אין בהם שינוי. ע"ש. אך
לכתחילה אין לקנות הספרים הנ"ל שיצאו
ע"י ד"ר פ. ברג, שלא לחזק ידי עוברי
עבירה, שמלמד קבלה לגויים וגויות
רח"ל.

סימן אלף שנ

ספר 'הצורף'

שאלה: קיבלתי ספר בשם 'הצורף',
שחיבר מאן דהוא בשם "משה מרציאנו".
כשפתחתי את הספר ראיתי בו כל מיני
רעיונות משונים בנושאי גאולה, והסכמות
אין. מרפרוף בספר התחזק בי החשד
שמדובר בכת כלשהי. כיצד עלי לנהוג
בספר זה (מצורף כמה דפים מהספר)?

תשובה: תברח מהספר הנ"ל וממחברו.
המחבר לא נורמלי (בלשון המעטה).
וצריך לשרוף את הספר.

לצדד (בשימוש באפר בעלי חיים טמאים)
דעפרא בעלמא הוא וכו', אך מצד הסגולה
עצמה יש להסתייג מכמה דמיונות. מוטב
לסמוך על ספר "רפאל המלאך" שהמחבר
היה תלמיד חכם.

סימן אלף שמו

'גורלות אחיתופל' ו'מראה הילדים'

שאלה: מה דעת כת"ר שליט"א על
הספרים: א. גורלות אחיתופל ב. מראה
הילדים?

תשובה: א) לא חיבר אותו אחיתופל. (ב)
אפשר לסמוך עליו לפעמים. יש ספר יותר
נורמלי "רפאל המלאך".

סימן אלף שמח

פירוש הסולם

שאלה: יש המבקרים את ספרי בעל
הסולם, מה דעת כת"ר שליט"א על כך?

תשובה: כלם מודים שבעל הסולם היה
צדיק גמור ומקובל גדול, רק שיש אומרים
ששיטתו בקבלה אינה מתאימה לשיטת
רוב המקובלים ע"פ הרש"ש. ולי אין עסק
בנסתרות.

סימן אלף שמש

ספרי זוהר וקבלה בהוצאת ד"ר פ. ברג
שאלה: בענין ספרי זוהר וקבלה בהוצאת

מקור

יחס לספרים מסוימים

נאמן

רצא

סימן אלף שנא

קונקורדנציה "אבן שושן"

שאלה: האם אפשר להכניס לספריית בית המדרש "קונקורדנציה" של הוצאת "אבן שושן" שהוא מהדורא הטובה ביותר לעומת המהדורות האחרות שהם או בלי ניקוד, או פעלים בלבד ללא פסוקים שלמים כידוע?

תשובה: אם נבדק הספר ואין בהקדמתו דברי מינות או הגהות במקרא וכדומה (כמו בקונקורדנציה של ש' מנדלקרן), מותר.

סימן אלף שנב

מילון "אבן שושן"

שאלה: יש בידי מילון "אבן שושן" החדש, ולפעמים אני משתמש בו להבין ביטויים ומלים קשות של המקרא, או להבחין בין העברית החדשה ללשון הקודש. רציתי לדעת אם הדבר מותר?

תשובה: מותר.

סימן אלף שנג

ספר האגדה של ביאליק

שאלה: נפשי בשאלתי כדת מה לעשות בספר האגדה של ח.ג. ביאליק, האם לגנוזו או לקורעו?

תשובה: לגנוזו.

סימן אלף שנד

ספרי שפינוזה

שאלה: אשתי מורה ועושה תואר שני בתנ"ך במכללה דתית. במהלך אחד הקורסים, נתבקשו ע"י מרצה אחד, לקרוא מאמר של שפינוזה, וכן דיברו שם על ביקורת המקרא. כשהעירה אשתי למרצה חובש הכיפה שהרבנים אוסרים לקרוא דברים מסוג זה, ביקש הלה לקבל מקורות לאיסור (גם על קריאת ביקורת המקרא, וגם התייחסות לשפינוזה ודעותיו)?

תשובה: שפינוזה ידוע כמומר וכופר בעיקר. אין שום היתר לקרוא בספריו (באפיקורס ישראל כל שכן דפקר טפי. סנהדרין דף ל"ח ע"ב). כל מבקרי המקרא אינם מאמינים בתורה מן השמים, ולכן ספריהם פסולים, רק מותר להביא דבריהם בהרצאה על מנת להפריך אותם.

סימן אלף שנה

ספר "דעת מקרא"

שאלה: האם יש בעיה עם הספר "דעת מקרא" (פירוש לתנ"ך בהוצאת מכון הרב קוק)?

תשובה: אין בהם בעיה. המחברים תלמידי חכמים ויראי שמים, והיה שם "ועדה רוחנית" מרבנים גדולים שבדקו את הפירושים.

סימן אלף שנט

תנ"ך עם פירוש קסוטו

שאלה: האם מותר להשתמש בתנ"ך עם פירוש קסוטו?

תשובה: לא כדאי, כי זה קסוטו האיש לא ידענו מה היה לו. לפעמים כותב דברים הנוטים לכפירה רח"ל.

סימן אלף שס

סיפורי התנ"ך בסגנון חילוני

שאלה: אנו בעלי תשובה, ונשארו בביתנו ספרים עם סיפורי התנ"ך בסגנון חילוני ללא שום יראת שמים. מה לעשות איתם?

תשובה: ספר שכתבו מין - ישרף. אולם מפני הכבוד, יש לעטוף אותם במעטפה ובניילון ולהוציא מהבית. אם יש ספק אם המחבר חילוני או דתי - יש לגנוז.

סימן אלף שסא

חוברות המתעלמות מדעת חז"ל

שאלה: מצורפים בזה שתי חוברות מסיפורי התנ"ך שנכתבו כנראה ע"י יהודי שאינו דתי. מישו קרא בהן וטען שיש בהן דברי כפירה וסילוף ודינם להישרף. שאלתי, האם אפשר לקרוא אותם, והאם באמת דינם לשריפה או שמספיק לזרוק לאשפה, כי ישנה כמות של כ-1000 ספרונים כאלה?

תשובה: אין בהם דברי כפירה ממש, רק

סימן אלף שנו

ספר 'בין שמים לארץ'

שאלה: לאחרונה יצא ספר אודות היחס הדתי והאמוני לביקורת המקרא, ושמו: "בין שמים לארץ - האדם המאמין ומחקר המקרא". בספר מובאים לא פעם דעות לפיהם ניתן לאחוז בצורה זו או אחרת בדעתם של מבקרי המקרא, ועם זאת עדיין להיחשב כיהודי כשר. האם מותר לקרוא בספר זה?

תשובה: לא ראיתי את הספר, ויש להתרחק מספרים כאלה. יש לשלוח את הספר הנ"ל לרב זמיר כהן או לרב משה גרינק שייעצו בו וישיבו על דבריו.

סימן אלף שנו

ספרי נ. ליבוביץ

שאלה: רציתי לדעת דעת תורה לגבי ספריה של גברת נחמה ליבוביץ?

תשובה: היא בסדר. וכן שמעתי בשם הגר"ע יוסף זצ"ל. רק אחיה (פרופסור ישעיהו ליבוביץ) דעותיו מסוכנות.

סימן אלף שנח

תנ"ך בהוצאת סיני

שאלה: האם מותר להשתמש בתנ"ך בהוצאת סיני?

תשובה: אם אין בו שינויים מהתנ"ך הרגיל, מותר.